

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยเสนอวรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. ความหมายของคำว่าจริยธรรม
2. ทฤษฎีพัฒนาการบุคลิกภาพทางจริยธรรมและระดับขั้นความรู้สึกล
3. คุณลักษณะด้านจริยธรรม
4. ความหมายและพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์
5. ความหมายและพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีระเบียบวินัย
6. ความหมายและพฤติกรรมที่แสดงถึงความอดทน
7. ความหมายและพฤติกรรมที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเอง
8. ความหมายและพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบ
9. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของคำว่า จริยธรรม

จริยธรรม เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางและมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติ ศิลธรรม หรือกฎศีลธรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530)

จริยธรรม หมายถึง ประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่ดีงาม เหมาะสม (ก่อ สวัสดิพานิชย์, 2522)

จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง เกษมสุขขึ้นในสังคมและสมาชิกในสังคม ซึ่งการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมต้องประกอบด้วยความรู้สึกทางจิตและทางร่างกาย (พนัส หันนาคินทร์, 2520)

จริยธรรม คือ แนวทางความประพฤติและความนึกคิดที่ดีงามและเหมาะสมเพื่อให้คนอยู่ร่วมกันได้อย่างร่มเย็นในสังคม (สมน อมรวีวัฒน์, 2523)

จริยธรรม คือ การกระทำทั้งกาย วาจา และ ใจที่ตรงตามเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2523)

จริยธรรม คือ แนวทางความประพฤติ และปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่า พึงประสงค์ (ระวี ภาวิไล, 2522)

จริยธรรม คือ แนวทางในการประพฤติเพื่ออยู่กันอย่างร่มเย็นในสังคม (ลาโรช บัวศรี อ่างถึงใน กร่าง ไพรวรรณ, 2523)

จริยธรรม คือ ประมวลกฎเกณฑ์ความประพฤติหรือมาตรการของความประพฤติ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีความสำนึก และมีการตัดสินใจ (กิริติ บุญเจือ, 2519)

จากความหมายของคำว่า " จริยธรรม " ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้องของสังคม ซึ่งนำมาด้วยความสงบสุขของการอยู่ร่วมกัน

ทฤษฎีพัฒนาการบุคลิกภาพทางจริยธรรมและระดับขั้นความรู้สึก

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรม ในด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง และ ความรับผิดชอบ ซึ่งทั้งห้าด้านดังกล่าวได้ระบุไว้ในหลักสูตรและแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยหมวดวิชาจริยศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเสนอทฤษฎีพัฒนาการบุคลิกภาพทางจริยธรรม และ ระดับขั้นของความรู้สึก เพื่อใช้เป็นแนวคิดในการสร้างเครื่องมือและเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้เรียนทางด้านจริยธรรมได้ดียิ่งขึ้น

ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดหรือทางปัญญา (Cognitive Development Theory) ของ เฌ็ญเจท์ (คีร์ธรรม ธนะภูมิ, 2535) ได้อธิบายไว้ดังนี้

เฌ็ญเจท์ อธิบายพัฒนาการทางความคิดเชิงจริยธรรมและการตัดสินใจของเด็กว่า มีขั้นตอนตามลำดับซึ่งเป็นผลมาจากการที่เด็กมีปฏิกริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิด

เฌ็ญเจท์แบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ขั้น คือ

1. **ขั้นก่อนจริยธรรม** เริ่มตั้งแต่ทารกแรกเกิดจนถึงอายุ 2 ปี การกระทำของเด็กจะเป็นปฏิกริยาโต้ตอบกับผู้เลี้ยงดู ผู้ใหญ่เป็นผู้สนองความต้องการทางกายของเด็ก เด็กยังไม่สามารถรับรู้สภาพแวดล้อมได้อย่างสมบูรณ์
2. **ขั้นยึดคำสั่งผู้ใหญ่** อายุ 2 ปี ถึง 8 ปี เด็กสามารถรับรู้สภาพแวดล้อมได้ละเอียดลึกซึ้งมากขึ้น รับแบบอย่างการกระทำของผู้ใหญ่มาเป็นของตน เด็กต้องกระทำหรือไม่กระทำตามที่บิดามารดากำหนด ทั้งนี้เพราะเด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ คำชมเชย และการยอมรับจากผู้ใหญ่ เด็กค่อยๆ เรียนรู้และสามารถแยกได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด เด็กสามารถรู้สึกผิดได้เมื่อตนกระทำผิดและทำให้เกิดความกังวลได้

ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและความรู้สึกสำนึกผิดนี้จะเกิดได้ยากในเด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ เด็กที่ขาดมนุษยสัมพันธ์ และเด็กที่ย้ายที่อยู่หรือเปลี่ยนผู้เลี้ยงดูบ่อยๆ

3. **ขั้นยึดหลักแห่งตน** อายุตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไป เด็กมีพัฒนาการทางความคิดและสติปัญญาสูงขึ้น รู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดด้วยเหตุผล และรู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ เด็กเรียนรู้โดยการรู้จักคิดด้วยตนเอง และจากการมีปฏิกริยาโต้ตอบกับผู้ที่อยู่ในสังคมรอบตัวเขาทั้งกับบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัว ครูและเพื่อนที่โรงเรียน และผู้ใหญ่อื่นๆ ในสังคมทำให้เด็กยอมรับกฎเกณฑ์สากล การเรียนรู้จากประสบการณ์เหล่านี้จะนำไปสู่พัฒนาการทางจริยธรรม มีคุณธรรมเป็นของตนเอง เด็กมีความคิดแบบมีเหตุผล และสามารถจัดหมวดหมู่และเข้าใจการจัดระบบความสัมพันธ์ของการกระทำได้

เด็กอายุ 11-12 ปีขึ้นไปมีความสนใจในตนเองลดลง สามารถใช้ความคิดถึงความ เป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ ได้คราวละหลายๆ อย่าง อันมีผลทำให้เด็กสามารถอธิบายแรงจูงใจหรือแรงผลักดันที่อยู่เบื้องหลังการกระทำได้ เด็กจะนำความคิดเหล่านี้มาประกอบการตัดสินใจและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการกระทำ นอกจากนี้เด็กจะมีความยึดหยุ่นต่อกฎเกณฑ์ได้ และรู้ว่ากฎเกณฑ์เกิดจากการตกลงกันระหว่างบุคคล เด็กวัยนี้เริ่มรู้ว่าตนสามารถจะกระทำสิ่งต่างๆ ที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างมีเหตุผล

จากทฤษฎีพัฒนาการบุคลิกภาพทางจริยธรรมดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า บุคลิกภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีอายุระหว่าง 10 - 12 ปี นั้น ในการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางด้านต่างๆ ย่อมขึ้นอยู่กับเหตุผลของนักเรียนในการเลือกการกระทำที่ดีที่สุดอันจะบังบอกถึงบุคลิกภาพของนักเรียน เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นการเลือกในการปฏิบัติหรือการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เป็นลักษณะนิสัยของนักเรียนเองนั้น นักเรียนได้ใช้เหตุผลและตัดสินใจเลือกและแสดงพฤติกรรมที่ดีโดยมีสิ่งแวดล้อม การศึกษา และ สติปัญญาของเด็กเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล

ระดับขั้นของความรู้ลึก

รายละเอียดและขั้นตอนของพัฒนาการทางจิตตปริเขต (Affective Domain) ซึ่งเสนอโดย เดวิท อาร์, แครธวอล และ คณะ (David R. Krathwohl and other, 1964) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การรับรู้ (Receiving) ในขั้นนี้เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าซึ่งเป็นคำพูด รูปภาพ แสง เสียง ที่มากระทบโสตประสาท การรับรู้ของบุคคลสามารถแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ

1.1 การรับรู้ตัว (Awareness) คือ รู้สึกรับรู้ว่าสิ่งเร้าแยกแยะลักษณะของสิ่งเร้าว่าเป็นวัตถุ สถานการณ์ ฯลฯ

1.2 ความตั้งใจรับ (Willingness to receiving) คือ การให้ เวลา ตั้งใจเอาใจใส่ในสิ่งเร้าต่างๆ นานพอสมควรไม่หลีกเลี่ยงไปหาสิ่งเร้าอื่น ๆ

1.3 การควบคุมหรือเลือกการรับรู้ (Controlled or selected attention) คือ เลือกแยกแยะการรับรู้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งควบคุมความตั้งใจการเห็นการฟัง ของผู้เรียนต่อสิ่งเร้าต่างๆ

ขั้นที่ 2 การตอบสนอง (Responding) ซึ่งสืบเนื่องมาจากขั้นตอนที่ 1 คือ เมื่อบุคคลเกิดการรับรู้เรื่องราวต่างๆ แล้วก็เกิดปฏิกิริยาตอบสนองในสิ่งเร้าต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อยๆ คือ

2.1 การยินยอมที่จะตอบสนอง (Acquiescence in responding) คือ ยอมทำปฏิกิริยาตอบสนองในเรื่องราวและสถานการณ์ต่างๆ ของสิ่งเร้า เช่น ยอมรับกฎของโรงเรียน นโยบายของชั้นเรียน

2.2 สมมติใจตอบสนอง (Willingness to respond) เป็นความรู้สึก ความตั้งใจ ที่แสดงพฤติกรรมโดยสมมติใจ มิใช่เฉพาะกลัวการลงโทษ

2.3 นพอใจตอบสนอง (Satisfaction in Responded) เป็น การตอบสนองอย่างเต็มใจ นพอใจ เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสบาย

ขั้นที่ 3 การเห็นคุณค่า (Valuing) ขั้นนี้เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีการประเมินเรื่องราวต่างๆ ที่ได้รับและตอบสนองในสถานการณ์ต่างๆ สะสมไว้ พฤติกรรมที่แสดงการเห็นคุณค่าจะสังเกตได้จากพฤติกรรมที่ทำบ่อยๆ เสมอๆ และทำนานพอสมควร ในขั้นนี้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ

3.1 การยอมรับคุณค่า (Acceptance of a value) คือ การสนองตอบให้คุณค่าอย่างสม่ำเสมอต่อสิ่งของ วัตถุ หรือ ปรากฏการณ์นั้นๆ ซ้ำๆ ในทิศทางเดียวกันเพิ่มจำนวนความถี่ ความเฉพาะเจาะจงสูงขึ้น แม้ว่าจะไม่ถาวรก็ตาม

3.2 ชื่นชมในคุณค่า (Preference for a value) ในระดับนี้หมายถึง การแสดงความรู้สึกภายในที่ลึกซึ้งในเรื่องคุณค่านั้นๆ คือ ไม่เพียงแต่ยอมรับแต่ยังเลยไปถึงการตั้งใจแสดงออกที่จะขักจูง ช่วยเหลือ สนับสนุน ร่วมผูกพันอีกด้วย

3.3 สอมรับอย่างเชื่อมั่น (Commitment) ความเชื่อในระดับนี้ มีความแน่นอนจึงเกิดจากศรัทธา ยึดมั่นในเรื่องราวและความเชื่อที่ว่าควรจะทำตาม และพยายามหาโอกาสที่แสดงออก หว่านล้อม โต้แย้ง พยายามให้คนอื่นเปลี่ยนใจเห็นด้วย และทำตามอย่างจริงจัง

ขั้นที่ 4 การจัดระบบ (Organizing) ขั้นนี้เมื่อเกิดความเชื่อ และคุณค่าภายในจิตใจตัวบุคคลต่อเนื่อง และสอดคล้องกันเขาก็จะพยายามจัดคุณค่าต่าง ๆ เข้าเป็นระบบ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าต่าง ๆ เข้าด้วยกัน หากจุดเด่น จุดร่วมของคุณค่าเหล่านั้นในขั้นนี้แบ่งย่อยเป็น 2 ขั้น ดังนี้

4.1 สร้างความคิดรวบยอดของคุณค่า (Conceptualization of a Value) คือ มีการสรุปรวบยอดระหว่างคุณค่าของเรื่องราวต่าง ๆ ที่เชื่อถือเข้าด้วยกันในลักษณะนามธรรม หรือ สร้างมโนทัศน์เพิ่มเติม เปรียบเทียบ ผสมผสานระหว่างสิ่งที่เชื่อถือ เชื่อถือเก่า และสิ่งใหม่ ๆ ที่กำลังจะเชื่อถือต่อไป

4.2 จัดเรียงเรียงระบบคุณค่า (Organization of a value System) เป็นการจัดเรียงลำดับให้สัมพันธ์ผสมผสาน สมดุลย์และกลมกลืนกัน

ขั้นที่ 5 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a Value complex) เมื่อคุณค่าต่าง ๆ ได้รับการจัดอันดับและตำแหน่งภายในสอดคล้องกันในแต่ละบุคคลก็ย่อมเป็นเครื่องควบคุมการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามรูปแบบที่พึงกระทำ ตลอดจนกระตุ้นให้พฤติกรรมนั้น ๆ เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ คือมีลักษณะที่เป็นตัวเอง ในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย ดังนี้

5.1 สร้างข้อสรุป (Generalized Set) ข้อสรุปอ้างอิง คือสิ่งซึ่งทำให้เกิดความสอดคล้องกับภายในระบบของทัศนคติ และคุณค่าที่เลือกตอบสนองสูงสุด ข้อสรุปนี้ช่วยลดความซับซ้อนของการจัดเรียงลำดับความเกี่ยวข้องกับโลกภายนอกเพื่อให้ตนเองแสดงออกได้อย่างคงเส้นคงวา และมีประสิทธิภาพตามแนวที่ตนต้องการ

5.2 สร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นกระบวนการภายในขั้นสูงสุดซึ่งรวมจุดมุ่งหมายที่กว้าง และครอบคลุมพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอจนเป็นลักษณะของตัวเอง

พัฒนาการด้านความรู้สึกทั้ง 5 ขั้น นี้มีลักษณะต่อเนื่องสอดคล้องกันไป ยากที่จะแยกแยะจุดตัดของแต่ละขั้นตอนให้เห็นอย่างชัดเจน

คุณลักษณะด้านจริยธรรม

คุณลักษณะ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณลักษณะ หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งชี้ให้เห็นความดี หรือลักษณะประจำตัว

เพราะฉะนั้น คุณลักษณะด้านจริยธรรม หมายถึง ลักษณะของการประพฤติปฏิบัติในทางที่ดีและถูกต้องของสังคม

คุณลักษณะด้านจริยธรรมประกอบไปด้วยลักษณะต่างๆ หลายอย่าง ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้เขียนไว้และควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ดังนี้

จากการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย ของ กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2523) คณะกรรมการที่ประชุมได้กำหนดคุณลักษณะด้านจริยธรรมของคนไทยไว้ 10 ประการ คือ

1. มีระเบียบวินัย
2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม
3. ขยัน ประหยัด และยึดมั่นในสัมมาชีพ
4. สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
5. รู้จักคิดริเริ่ม วิจัย และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
6. กระตือรือร้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รักและเทิดทูนชาติ ศาสนา

พรหมหากษัตริย์

7. มีพลานามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
8. รู้จักพึ่งตนเองและมีอุดมคติ
9. มีความภาคภูมิใจและรู้จักทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม และทรัพยากรของชาติ
10. มีความเสียสละ เมตตาอารี กตัญญูกตเวที กล้าหาญ และสามัคคีกัน

ซึ่งทั้ง 10 ประการดังกล่าวควรปลูกฝังให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น นักศึกษา และ

ประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526) ได้ระบุถึงคุณลักษณะ
ด้านจริยธรรมที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นในเด็ก ไว้ดังนี้

1. มีสัมมาคารวะ และมารยาททั้งในการพูด การฟัง และปฏิบัติตน
2. รู้จักเชื่อฟังอย่างมีเหตุผล
3. รู้จักกาลเทศะ และการรอคอยและความอดทน
4. กล้าหาญและมีความเชื่อมั่นในตนเอง
5. มีระเบียบวินัยในตนเอง
6. ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ไม่พูดปด ไม่ลักขโมย
7. มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ รู้จักเสียสละและแบ่งปัน
8. รู้จักให้อภัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
9. ยอมรับและเคารพสิทธิของผู้อื่น
10. รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง
11. รู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักแพ้ชนะมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
12. รู้จักรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
13. รู้จักและอนุรักษ์ธรรมชาติและสาธารณสมบัติ

จริยศึกษาใน หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดคุณธรรมซึ่งเป็น
คุณลักษณะด้านจริยธรรม ไว้ 30 ข้อ ที่ต้องปลูกฝังให้แก่เด็กตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6
ดังนี้

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์
2. ความเมตตา กรุณา
3. การไม่โลภและไม่ขโมย
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
5. การไม่ระเมิดของรักของผู้อื่น
6. การรู้จักความพอดี
7. การไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง การไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก

และไม่พูดคำหยาบ

8. การมีสัจจะและความจริงใจ
9. การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ
10. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้จักผิดชอบชั่วดี
11. ความเป็นผู้มีเหตุผล
12. ความสะอาด และความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
13. ความขยันหมั่นเพียร
14. ความอดทน อดกลั้น
15. ความกล้าหาญ และความเชื่อมั่นในตนเอง
16. ความกตัญญู
17. ความซื่อสัตย์สุจริต
18. การทำให้ใจให้สงบ มีสมาธิและมีอารมณ์แจ่มใส
19. ความไม่เห็นแก่ตัว
20. ความปราณีต่อละเอียดยกเว้น
21. ความรับผิดชอบ
22. ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง
23. ความมีระเบียบวินัย
24. การยอมรับการเปลี่ยนแปลง
25. มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการกิน นอน ขับ ถ่าย แต่งกาย และสังคมระหว่าง

เพศ

26. มารยาทในการแสดง การแสดงความเคารพ
27. หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน
28. ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม
29. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
30. การแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติทางจริยธรรม

คุณลักษณะทั้ง 30 ข้อดังกล่าวได้จัดไว้ในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยทุกระดับชั้นของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) มีนโยบายการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคคล เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้เรียนช่วง 0 - 18 ปี มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ปัญญา และมีความสามารถพื้นฐานในการ คิดแก้ไขปัญหา ดำรงชีวิต ปรับตัวและนำการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งมีมาตรการในการปลูกฝังคุณลักษณะด้านจริยธรรม โดยเฉพาะเรื่อง ความมีวินัย ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความขยัน ความประหยัด ความอดทน ความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าคุณลักษณะด้านจริยธรรมนั้นมีหลายด้าน ซึ่งแต่ละด้าน นั้นมีความสำคัญและควรปลูกฝังให้แก่บุคคลเป็นอย่างดี ดังนั้นการจัดการศึกษาทุกระดับควรจะได้มี การส่งเสริมคุณลักษณะด้านจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะเด็กในระดับประถมศึกษาควรเน้น เป็นอย่างยิ่ง หลักสูตรระดับประถมศึกษาจึงได้กำหนดคุณลักษณะด้านจริยธรรมในด้านต่างๆ ไว้ใน แผนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยทุกระดับชั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกเฉพาะคุณ ลักษณะด้านจริยธรรมบางด้านมาสร้างเป็นแบบวัด อันได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบ วินัย ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรับผิดชอบ ซึ่งทั้งห้าด้านนี้ได้ระบุไว้ใน แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ความหมายและพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์

ความหมายของความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การกระทำที่ยึดหลักแห่งความยุติธรรมไม่เอาเปรียบผู้อื่น มีความเคารพมั่นในใจตนเอง เป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น มีสัจจะและความจริงใจ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2524)

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การมีค่านิยมประพฤติปฏิบัติตรงต่อความเป็นจริง (สงบ ลักษณะ และคณะ, 2524)

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้ง กาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2523)

ความซื่อสัตย์ หมายถึง คุณลักษณะด้านความรู้สึกนึกคิดหรือระดับจิตใจของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่น ต่อวัตถุสิ่งของ เมื่อบุคคลนั้นพบปะหรือสัมผัสระดับจิตใจมีความมั่นคงมิได้ผันแปรไปตามความต้องการของตนเองหรือของผู้อื่น และบุคคลนั้นจะไม่ยึดเอาวัตถุสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองมาเป็นของตน ทำตามสัญญาและระเบียบถือกฎเกณฑ์ของกลุ่ม จะหลุดตามสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น จะต่อต้านหรือขัดขวางผู้อื่นที่ปฏิบัตินอกเหนือกฎเกณฑ์ (โชติ เพชรชื่น, 2524)

สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา และ ใจ

พฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์

แผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2526) กล่าวว่าไว้ว่า พฤติกรรมความซื่อสัตย์ที่ต้องการให้นักเรียนแสดงออกคือ การพูดความจริง การไม่ทุจริต การไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน การไม่คดโกงผู้อื่น การทำผิดแล้วยอมรับผิด การไม่หลอกลวงผู้อื่นและการปฏิบัติตามคำสั่งญา

จากจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องความซื่อสัตย์ที่ระบุไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2525) ต้องการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะดังนี้ คือ มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง เป็นคนที่ไว้ใจได้ในการทำงานกับหมู่คณะ ประพฤติตามกฎศีลธรรมและข้อห้าม ทำตามคำพูดที่ให้ไว้ ยึดถือความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมประจำใจ

ทินย์สุดา นิลสินธพ (2523) กล่าวถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ได้แก่ การพูดความจริง ยอมรับผิดเมื่อทำความผิด ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน รักษาสัญญา รักษาคำพูด

จากพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปลักษณะพฤติกรรมที่เป็นองค์ประกอบของความซื่อสัตย์ คือ การไม่พูดปด การทำผิดแล้วยอมรับผิด การไม่ขโมยของของผู้อื่น และ การปฏิบัติตามสัญญา

ความหมายและพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีระเบียบวินัย

ความหมายของความมีระเบียบวินัย

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามข้อบังคับ คำสั่งกฎหมาย กฎ กติกา ระเบียบที่สังคมวางไว้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของคน (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2526)

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2523)

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเอง การปฏิบัติตามกฎของสังคมและการเคารพในสิทธิของผู้อื่น (ชมพู่ พิงธรรม, 2526)

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปความหมาย ของ ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัย และข้อตกลงที่เป็นที่ยอมรับของสังคม

พฤติกรรมที่แสดงถึงความมีระเบียบวินัย

แผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2526) กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยที่ต้องการให้นักเรียนแสดงออกคือ

1. ความมีวินัยในตนเอง
2. การตรงต่อเวลา
3. การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน
4. การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของสังคม
5. การปฏิบัติตามข้อตกลง

ประเภทและพฤติกรรมของการมีระเบียบวินัย (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2523) ได้แก่

1. การรักษาระเบียบภายนอก ได้แก่ระเบียบวินัยในการบริโภคอุปโภค ระเบียบวินัยต่อสถานที่ และระเบียบวินัยในการปกครอง

2. การรักษาระเบียบวินัยภายใน ได้แก่ การแต่งและควบคุม ท่วงทีกิริยา วาจา และใจ ให้หมั่นจดจางดงามด้วยการเว้นชั่ว ประพฤติชอบทั้งต่อหน้าและลับหลัง ได้แก่ ระเบียบ ท่วงที ระเบียบกิริยา ระเบียบวาจา และระเบียบใจ

จากพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีระเบียบวินัย ผู้วิจัยได้สรุปลักษณะพฤติกรรมที่เป็นองค์ประกอบของความมีระเบียบวินัย คือ การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน และ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

ความหมายและพฤติกรรมที่แสดงถึงความอดทน

ความหมายของความอดทน

ความอดทน หมายถึง ความทนทานของร่างกายและจิตใจในการทำงานทุกอย่างด้วยความเข้มแข็ง ขยันหมั่นเพียร ใช้สติปัญญาควบคุมตนเองให้อยู่ในอำนาจเหตุผล ไม่หวั่นไหวต่ออารมณ์หรือถ้อยคำที่ทำให้เจ็บแค้น (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2525)

ความอดทน หมายถึง ความเข้มแข็ง ความขี้เกียจ ความหนักแน่นของจิตใจสามารถยืนหยัดต่อสู้กับการกระทบกระทั่งของสถานการณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ไม่แสดงอาการหวั่นไหวคงอยู่ในอาการสงบปกติ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2526)

ความอดทน อดกลั้น หมายถึง การแสดงออกที่แสดงถึงความอดทนและควบคุมการกระทำของตนให้อยู่ในขอบเขตที่สังคมยอมรับ (สุภาพร สุขเจริญ, 2530)

ความอดทน หมายถึง ความสามารถของร่างกาย ความคิด จิตใจ ที่จะทนทานต่อการปฏิบัติกิจการต่าง ๆ (มลิวัลย์ แจ่มมณี , 2533)

จากความหมายของความอดทนดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความอดทน หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนเองให้อยู่ในอาการที่สงบอย่างมีเหตุผล

พฤติกรรมที่แสดงถึงความอดทน

แผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2526) กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมความอดทนที่ต้องการให้นักเรียนแสดงออกคือบอกรับได้ว่าในชีวิตจริงมีทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว ยากและง่าย ถูกและผิด ดีและชั่ว แน่และชณะ การได้มาและการสูญเสีย อดทนต่อความยากลำบากในการเรียนและการทำงาน ควบคุมอารมณ์ของตนเองให้ได้

เอกสารเสริมความรู้สำหรับครู กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2525) กล่าวไว้ว่า ความอดทน สามารถวิเคราะห์ออกมาเป็นพฤติกรรมต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ใช้สติปัญญาควบคุมการกระทำของตนเองให้อยู่ในอำนาจของเหตุผลได้
2. ไม่แสดงอาการทुरนทुरาย หรือ ร้องครวญครางเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย
3. ไม่แสดงอาการหิวโหย เมื่อร่างกายต้องการอาหาร
4. ไม่กล่าวคำหยาบคายเมื่อถูกผู้อื่นยั่วอารมณ์
5. ไม่ทำร้ายผู้อื่นที่ทำให้เกิดความโกรธ
6. ควบคุมกิริยาอาการให้เป็นปกติได้เมื่อเจ็บแค้นใจ
7. เมื่อผิดหวังก็ไม่แสดงอาการเสียใจ
8. เมื่อมีอุปสรรคในการเรียน การทำงาน ก็ไม่ทอดย
9. พยายามทำงานที่ยากให้สำเร็จตามเป้าหมาย
10. ยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตว่า
 - 10.1 มีทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว
 - 10.2 มีทั้งยากและง่าย
 - 10.3 มีทั้งถูกและผิด
 - 10.4 มีทั้งแน่และชณะ
 - 10.5 มีทั้งการได้มาและการสูญเสีย

สุภาพร สุขเจริญ (2530) กล่าวถึงการแสดงออกของความอดทน ดังนี้

1. อดทนต่อความลำบากในการทำงาน
2. อดทนต่อความทุกข์ จากการเจ็บป่วย
3. อดทนต่อความเสียใจจากคำวิจารณ์ของผู้อื่น
4. อดทนต่อกิเลสที่ทำให้เศร้าหมอง

พงษ์ประสาร อิศรภักดี และ คณะ (2534) ได้กล่าวถึงลักษณะความอดทนอดกลั้น แบ่งได้ดังนี้

1. ความอดทนอดกลั้น ต่อ ความทุกข์อันเกิดจากการเจ็บป่วยของร่างกาย
2. ความอดทนอดกลั้น ต่อ ความเหนื่อยยาก มีจิตใจที่เข้มแข็ง ต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆในการประกอบกิจ เช่น การเล่าเรียน การทำงานต่างๆอย่างไม่ท้อถอย
3. ความอดทนอดกลั้น ได้แก่ การอดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์คำพูดเหยียดหยามเย้ยหยันต่างๆ

สรุปลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความอดทน ได้แก่ การควบคุมการกระทำ การควบคุมการกระทำ การควบคุมอารมณ์ ความอดทนต่อการเรียน ความอดทนต่อการงาน และการยอมรับความเป็นจริง

ความหมายและพฤติกรรมที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเอง

ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความมั่นใจในความสามารถของตนเองว่าตนเองสามารถกระทำในสิ่งนั้นๆ ได้ ด้วยความมั่นใจและทำได้อย่างถูกต้องมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผล (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2526)

ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความแน่ใจหรือมั่นใจในความสามารถของตนเองว่าจะกระทำสิ่งต่างๆ ได้ อย่างถูกต้องและมีเหตุผล ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นเหตุให้คนไม่ประหม่าอายในการแสดงออกต่อหน้าคนหมู่มาก ไม่ว่าจะเป็นการพูด การแสดงหรือการสาธิตสิ่งใดก็ตาม (อารัง ชูทัน และ คณะ, 2534)

ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความแน่ใจในตนเองและแน่ใจในสมรรถภาพของตน ความเชื่อมั่นรวมถึงการรู้เท่าทันใจว่าตนเป็นที่พึ่งแห่งตน และพึ่งพาจากแหล่งภายนอกในส่วนที่จำเป็น การรับรู้ในลักษณะนี้เป็นการตระหนักถึงความสามารถของตนเอง (สารช สุขวราห์, 2533)

ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การยึดถือความเชื่อของตนเองโดยไม่เปลี่ยนแปลง และพยายามโต้แย้งเพื่อเอาชนะความเชื่อของผู้อื่นให้ได้ (ชมพู พึงธรรม, 2526)

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของ ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ แสดงออกถึงความกล้าของตนเองได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล

พฤติกรรมที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเอง

แผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2526) กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองที่ต้องการให้นักเรียนเกิดในด้านความกล้า คือ ให้มีจิตใจเข้มแข็งไม่หวาดหวั่นเกรงกลัวที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ กล้าทำกล้าตัดสินใจ กล้าพูด ในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างมีเหตุผล

ชมพู พึงธรรม (2526) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะต้องมีลักษณะพฤติกรรม ดังนี้

1. มีความมั่นใจในการกระทำใดๆ อย่างองอาจ
2. ไม่มีการลังเล หรือ หวั่นวิตกในความสามารถของตนเอง
3. มีความคิดอิสระ
4. กล้ารับผิดชอบ
5. แสดงความคิดเห็น หรือการแสดงออกอย่างกล้าหาญ

สารช สุขวราห์ (2533) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองว่าเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญของบุคคลในการแสดงออกให้เป็น คือ ความมั่นใจ ความเพียรพยายามในการกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบผลสำเร็จตามจุดหมาย บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ โดยไม่ย่อท้อ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์

สรุปได้ว่าลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเองของบุคคลนั้น คือ การกล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ และ ไม่หวาดหวั่นเกรงกลัวที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ

ความหมายและพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบ

ความหมายความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สำนึกในจิตใจ เมื่อทำอะไรหรือมีหน้าที่อะไร แล้วต้องทำให้สำเร็จและได้ผลดี และจะต้องรับผลที่เกิดขึ้นทั้งผิดและชอบ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2526)

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันด้วยความปรารถนาและความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2523)

ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ให้เสร็จเรียบร้อยทันกำหนดเวลาและยอมรับผลตามที่ตนเองปฏิบัติ (ภัสรา อรุณเมศร์, 2533)

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของ ความรับผิดชอบ หมายถึง ความเอาใจใส่และไม่ละทิ้งหน้าที่ ที่ตนพึงกระทำให้บรรลุผลสำเร็จ

พฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบ

แผนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2526) ได้ระบุถึงพฤติกรรมความรับผิดชอบที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน คือ การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เอาใจใส่ต่อสุขภาพอนามัยของตนเอง เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองและครู ช่วยกิจการงานของห้องเรียน และ การไม่เอาัดเอาเปรียบผู้ร่วมงาน

ความรับผิดชอบได้แก่ลักษณะพฤติกรรมที่มีความพยายาม และตั้งใจปฏิบัติงานจดจ่อกับงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ หรือมุ่งมั่นในงานที่กระทำ เป็นคนไว้วางใจได้ และรับผิดชอบอย่างจริงจัง (วิวรรณ สุจริต, 2532)

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2523)

ได้แก่

1. เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลของงานนั้นๆ
2. รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
3. มีความเพียรพยายาม
4. มีความละเอียดรอบคอบ
5. ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
6. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม
7. สอุมรับผลของการกระทำของตน
8. ไม่เอารอดเอาเปรียบ
9. ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว

สรุปได้ว่าพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน การเอาใจใส่ต่อสุขภาพอนามัยตนเอง การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอน และ การไม่เอารอดเอาเปรียบ

การสร้างเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน

ในการสร้างแบบวัด ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน ของ อุตมพร จามรมา (2532) ซึ่งได้อธิบายขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นตอนการสร้าง มีทั้งหมด 9 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดขอบเขต ผู้สร้างเครื่องมือต้องตอบคำถามว่า สร้างไปทำไม ใครจะเป็นคนตอบ จะใช้เครื่องมือเมื่อไร ใครจะเป็นผู้ใช้เครื่องมือนี้ ในการใช้เครื่องมือมีเวลาให้เท่าไร การสร้างเครื่องมือมีแรงงาน เวลา และเงินมากน้อยเพียงไร ต้องการให้เป็นเครื่องมือระดับมาตรฐานหรือไม่
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย ได้แก่จุดมุ่งหมายในการวัด ซึ่งเป็นความคาดหวังของผู้สร้างเครื่องมือว่า เครื่องมือนี้จะนำไปใช้วัดลักษณะของผู้เรียนในด้านสมอง หรือ จิตใจ หรือ การปฏิบัติ ถ้าสามารถเขียนเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมได้ยิ่งดี

3. การระบุเนื้อหาที่จะวัด ผู้สร้างต้องมีความรู้อย่างแตกฉานในสิ่งที่จะวัด สามารถจำแนกเนื้อหาที่จะวัดออกเป็น หมวด หน่วย หมู่ เรื่องย่อยๆ ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้อง

4. การทำตารางโครงสร้าง ประกอบด้วยตาราง 2 มิติ ที่ด้านหนึ่งคือเนื้อหาซึ่งจำแนกออกเป็น หมวด หน่วย เรื่อง และอีกด้านหนึ่งคือ จุดมุ่งหมาย

5. การให้นำหนักในตารางโครงสร้าง ส่วนใหญ่ระบุด้วยค่าร้อยละโดยที่ผลรวมทั้งหมดคือ 100 % ผู้สร้างต้องกำหนดเอาไว้ว่าจะใช้เนื้อหาหมวด หน่วย เรื่องใดเป็นค่าเท่าใด และจุดมุ่งหมายใดเป็นค่าเท่าใด ถ้าเป็นเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ใช้การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร วิชา ตลอดจนคาบที่สอนจากแผนการสอนของครู แล้วระบุน้ำหนักประมาณ ถ้าเป็นการสร้างเครื่องมือวัดลักษณะอื่นให้ใช้อิงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6. การกำหนดประเภทของข้อ ประเภทเครื่องมือ คณะแนรายข้อและจำนวนข้อ ผู้สร้างต้องตอบคำถามให้ได้ว่า การสร้างเครื่องมือนี้จะมีเวลาตอบนานเท่าไร จะให้การตอบโดยการทำเครื่องหมาย หรือเติมคำ หรือเขียนข้อความ เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดจำนวนข้อที่ควรจะมี การกำหนดจำนวนข้อต้องให้เป็นสัดส่วนกับน้ำหนักในตารางโครงสร้าง

7. การเขียนข้อความต้องเขียนให้สอดคล้องระหว่างเนื้อหา จุดมุ่งหมายที่วัดและประเภทของข้อความ ข้อความที่เขียนจะต้องใช้ภาษาที่ถูกต้องทั้งไวยากรณ์ ตัวสะกด ตลอดจนประเด็นที่เขียนต้องเป็นประเด็นที่มีนัยเดียวสำหรับข้อความที่ให้กาเครื่องหมายตอบ ถ้าเป็นข้อความที่ให้ตอบความเรียงควรระบุคำถามให้ชัดเจน

8. การจัดทำเครื่องมือ เมื่อเขียนข้อความได้ครบถ้วนแล้ว จัดเรียงข้อความตามประเภทของข้อความไว้พวกเดียวกัน แบ่งหมวดหมู่ของข้อความตามประเภท เขียนคำชี้แจง คำนำหรือวิธีการตอบให้ชัดเจน จัดพิมพ์เป็นเครื่องมือให้สวยงาม น่าสนใจและน่าตอบ

9. การทดลองใช้ เมื่อพิมพ์เรียบร้อยแล้ว ผู้สร้างตรวจสอบเครื่องมือในด้านภาษาเป็นรายข้อ ทั้งไว้ระยะหนึ่ง แล้วทดลองตอบเองเพื่อทดสอบว่าตนเองอ่านเข้าใจหรือไม่ ตนเองใช้เวลาเท่าไร แก้ไขปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์ตามจำนวนคนที่คาดไว้

การเลือกกลุ่มทดลองใช้ในครั้งนี้ไม่ควรใช้กลุ่มใหญ่ ควรเลือกผู้ตอบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะใช้จริง จำนวนประมาณ 5 - 10 คน ให้แต่ละคนตอบคำถาม จับเวลาการตอบทั้งหมด สังเกตพฤติกรรมการตอบว่ามีอาการสงสัยในข้อใด บันทึกพฤติกรรมดังกล่าว เมื่อ

ตอบแล้วให้สัมภาษณ์ผู้ตอบว่า มีความคิดเห็นในการตอบอย่างไร ข้อใดตอบได้/ไม่ได้ ข้อใดสงสัย ข้อใดเข้าใจยาก และข้อใดควรแก้ไข เพื่อแก้ไข ปรับปรุงใหม่ จัดนิมพ์ใหม่ให้เท่ากับจำนวนที่จะใช้จริง ซึ่งในการตัดข้อบางข้อทิ้ง ตลอดจนการเขียนใหม่ หรือแก้ไข ปรับปรุงใหม่ ผู้สร้างต้องอิงตารางโครงสร้างเสมอ มิฉะนั้นเครื่องมือนี้จะคลาดเคลื่อนไปจากแผนที่วางไว้

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ มีทั้งหมด 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. การทดลองใช้กับกลุ่มจริง ผู้สร้างต้องชักชวนกับผู้ควบคุมการทดสอบตั้งแต่การเริ่มต้นทดสอบจนถึงการสิ้นสุดการทดสอบ ถ้ามีปัญหาจะแก้ไขอย่างไร ผู้สร้างควรเป็นผู้หนึ่งในกระบวนการทดสอบและบันทึกขั้นตอนการทดสอบ ตลอดจนปัญหาและการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลการตอบมาวิเคราะห์ และให้คะแนนเป็นรายคน รายข้อ พร้อมทั้งสรุปปัญหา รายข้อ อย่างละเอียด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติภาคบรรยายคำนวณค่าต่างๆ เป็นรายข้อและเป็นกลุ่มคน ซึ่งได้แก่ค่าเฉลี่ย มัชยฐาน ฐานนิยม นิสัย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน ความเบ้ ความโด่งแบน สหสัมพันธ์ระหว่างข้อ (inter item correlation) สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวม (item - total correlation)

3. การวิเคราะห์รายข้อ ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการตอบเป็นรายข้อ คือ ข้อใดบ้างมีผู้ตอบ มาก/น้อย ข้อใดมีความสัมพันธ์กับข้อใดสูง หรือ ต่ำ ข้อใดมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูง หรือ ต่ำ ลักษณะการแจกแจงของแต่ละข้อเหมือนกันหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่าความเบ้ และความโด่งแบน

4. การวิเคราะห์คะแนนรวม ลักษณะการแจกแจงข้อมูลกลุ่มนี้ทำให้ได้ข้อสรุปว่า คะแนนเป็นอย่างไร ปรกติ หรือ เบ้ แบบวัดนี้มีผู้ตอบได้มากหรือน้อย ค่าสถิติภาคบรรยายช่วยอธิบายลักษณะของแบบวัดนี้

5. การวิเคราะห์ค่าความตรง (Validity) จำแนกได้ 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความตรงตามเนื้อหา ความตรงตามโครงสร้าง และความตรงตามเกณฑ์

6. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability Coefficient) ส่วนใหญ่ใช้การหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) หรือความคงเส้นคงวา (Stability)

7. การปรับปรุงเครื่องมือ หลังจากทวิเคราะห์ข้อความ และ ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือแล้ว ผู้สร้างควรนำผลวิเคราะห์มาพิจารณาว่าจะตัดทิ้งปรับปรุงอย่างไร แล้วจึงดำเนินการแก้ไข แต่ให้อยู่ในตารางโครงสร้าง แล้วจึงนำไปทดสอบกับกลุ่มใหม่ ทำเช่นนี้หลายๆ ครั้งจนไม่ข้อความใดที่จำเป็นต้องปรับปรุง จึงคำนวณค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือแล้วสรุปผล

8. ปกติวิสัย (Norm) ถ้าพัฒนาเครื่องมือไปถึงขั้นที่มีความเชื่อถือได้แล้วการหาค่าปกติวิสัยจะช่วยให้การใช้เครื่องมือ การแปลความหมายเป็นไปได้ง่าย และสะดวก ค่าปกติวิสัยนี้ส่วนใหญ่ได้จากกลุ่มจริงที่มีขนาดใหญ่ และ มีความเป็นตัวแทนของประชากร การคำนวณค่าปกติวิสัยได้แก่ การคำนวณคะแนนมาตรฐาน และ การคำนวณค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ของข้อมูลกลุ่มใหญ่นั้นเอง

9. การสรุปผล เครื่องมือที่พัฒนาจนถึงขั้นสุดท้ายแล้ว ผู้สร้างจะต้องเขียนคู่มือการใช้ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อ คือ แนวคิดเกี่ยวกับเครื่องมือ กรอบการสร้าง ตารางโครงสร้าง ข้อความทั้งหมด (เครื่องมือวัดหรือแบบทดสอบ) การสรุปผลด้านคุณภาพ วิธีการใช้และการแปลผล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบวัดบุคลิกภาพของต่างประเทศ

เดอช มินเนโซตา มัลติฟาสิค เพอซันแนลลิตี้ อินเวินทอรี (The Minnesota Multiphasic Personality Inventory : MMPI) แบบสำรวจนี้สร้างขึ้นโดย Hathaway และ Mckinley (1967) เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมของบุคคลที่มีลักษณะผิดปกติทางจิต แบบสำรวจนี้มีข้อความบอกเล่าทั้งหมด 550 ข้อ ลักษณะการตอบ ผู้ตอบต้องตอบว่า " จริง " หรือ " ไม่จริง " หรือ " ตัดสินใจไม่ได้ " ซึ่งแบบสำรวจนี้ตรวจสอบพฤติกรรมของบุคคลจำนวน 10 พฤติกรรม ดังนี้

1. การครุ่นคิดว่าตัวเองเจ็บป่วย (Hypochondriasis : HS)
2. มีความรู้สึกเศร้าโศกสิ้นหวัง (Depression : D)
3. การแสดงออกทางร่างกายที่มีสาเหตุมาจิตใจ (Hysteria : HY)
4. ความไม่รู้สำนึก ไม่รู้ผิดชอบชั่วดี (Psychopathic deviate : PD)

5. ความเป็นผู้ชาย ความเป็นผู้หญิง (Masculinity - femininity : MF)
6. ความหวาดระแวง คิดว่ามีคนปองร้าย (Paranoia : Pa)
7. ความกลัว ความวิตกกังวล (Psychosthenia : Pt)
8. ความคิดและการกระทำแปลกประหลาด (Schizophrenia : Sc)
9. ความพลุ่งพล่านรวมจุดสนใจของตนไม่ได้ (Hypomania : Ma)
10. การเก็บตัวหนีจากสังคม (Social introversion : Si)

แบบสำรวจนี้ ความเที่ยงชนิดสอบซ้ำ มีค่าตั้งแต่ .50 ถึง .90 กว่าๆ และความเที่ยงแบบแบ่งครึ่ง ของ นฤติกรรมที่ 6 (Pa) มีค่าตั้งแต่ -.05 ถึง .81

เดอะ แคลิฟอร์เนีย ไซโคโลจีคอลล อินเวินทอรี (The California Psychological Inventory : CPI) แบบสำรวจบุคลิกภาพนี้ Gough (1957) ได้พัฒนาขึ้นโดยดึงเอาข้อสอบจากแบบสำรวจบุคลิกภาพ MMPI เป็นจำนวนประมาณครึ่งหนึ่งเพื่อใช้วัดลักษณะบุคลิกภาพของประชากรปกติที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ 1. เพื่อสรุปลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพของบุคคลที่มีความสำคัญต่อตนเองและสังคม 2. เพื่อเป็นเครื่องมือที่สะดวกต่อการนำไปใช้ที่มีความตรงและความเที่ยงในการวัดลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพของบุคคล

แบบสำรวจ CPI ประกอบด้วยข้อความที่เป็นประโยคบอกเล่า 480 ข้อ ซึ่งสามารถบอกลักษณะของบุคลิกภาพได้ 18 ด้าน ดังนี้

1. ความมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Dominance : Do)
2. ความสามารถที่จะบรรลุสถานภาพ (Capacity for Status : Cs)
3. การชอบสังคม (Sociability : Sy)
4. การวางตนในสังคม (Social Presence : Sp)
5. การยอมรับตัวเอง (Self - acceptance : Sa)
6. ความรู้สึกว่าตนเองมีความเป็นอยู่ดี (Sense of Well - being : Wb)
7. ความรับผิดชอบ (Responsibility : Re)
8. การเจริญวัยทางสังคม (Socialization : So)
9. การควบคุมตนเอง (Self - control : Sc)

10. ความอดทน (Tolerance : To)
11. การสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น (Good Impression : Gi)
12. การวางตนตามเกณฑ์ของสังคม (Commuality : Cm)
13. สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องตามผู้อื่น (Achievement via Independence :

Ac)

14. สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง (Achievement via Independence :

Ai)

15. ประสิทธิภาพทางสติปัญญา (Intellectual Efficiency : Ie)
16. การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Psychological - mindedness : Py)
17. ความยืดหยุ่นได้ (Flexibility : Fx)
18. ความเป็นผู้หญิง (Femininity : Fe)

ความเที่ยงของแบบสำรวจนี้หาได้โดยวิธีสอบซ้ำ (test - retest) กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 226 คน เป็นชาย 101 คน และเป็นหญิง 125 คน และกลุ่มนักโทษชาย จำนวน 200 คน ได้ค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.38 ถึง 0.87

กอร์ดอน เพอร์ซันแนล โปรไฟล์ (Gordon Personal Profile) เป็นแบบวัดบุคลิกภาพที่มีลักษณะบังคับให้เลือก (forced - choice technique) สร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1963 เพื่อใช้วัดความสามารถในการปรับตัว และประเมินประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบที่เป็นลักษณะที่เห็นเด่นชัดของแต่ละบุคคล แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. การมีอำนาจอิทธิพล (Ascendancy)
2. ความรับผิดชอบ (Responsibility)
3. ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability)
4. ความสามารถในการเข้าสังคม (Sociability)

ลักษณะของแบบวัดประกอบด้วยข้อกระทง 18 ข้อ แต่ละข้อจะมี 4 ข้อความ แต่ ละข้อความจะแทนลักษณะพฤติกรรมของบุคลิกภาพในแต่ละด้าน รวม 4 ด้าน โดยที่จะมี 2 ข้อ ความที่มีลักษณะเป็นไปทางบวก และ อีก 2 ข้อความ จะมีลักษณะเป็นไปทางลบเสมอ ดัง ตัวอย่าง

(0)	มากที่สุด	น้อยที่สุด
เข้าสังคมได้ดี		
ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง		
อาสาทำงานอย่างเต็มที่		
มีแนวโน้มเป็นคนเจ้าอารมณ์		

วิธีการตอบแบบวัดฉบับนี้ ผู้ถูกทดสอบจะต้องเลือกตอบว่าข้อความใดมีลักษณะเหมือนตนมากที่สุด ให้ขีดทึบลงในช่องมากที่สุด เพียง 1 ข้อ และถ้าข้อความใดมีลักษณะเหมือนตนน้อยที่สุด ให้ขีดทึบลงในช่องน้อยที่สุด เพียง 1 ข้อ นอกนั้นห้ามทำ

ความเที่ยงของแบบวัดฉบับนี้ วิธีแบ่งครึ่งได้ค่าความเที่ยง 0.86 - 0.89 สัมประสิทธิ์ อัลฟาได้ค่าความเที่ยง 0.86 - 0.87 สอบซ้ำวันระยะเวลา 29 สัปดาห์ ได้ค่าความเที่ยง 0.50 - 0.70 สอบซ้ำวันระยะเวลา 4 ปี ได้ค่าความเที่ยง 0.29 - 0.69 ความตรงของแบบวัดนี้ใช้วิธีการหาความตรงจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ และหาค่าสหสัมพันธ์ของแบบวัดกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความถนัด

เดอช ชิกสทิน เพอร์ซันแนลลิตี้ แฟคเตอร์ เควสชันแนร์ (The Sixteen Personality Factor Questionnaire 16 PF) แบบสำรวจบุคลิกภาพนี้ แคทเทล (Cattell) เป็นผู้สร้าง โดยการนำเอาวิธีวิเคราะห์ตัวประกอบไปสร้างรายการสำรวจบุคลิกภาพ ซึ่งรวบรวมลักษณะบุคลิกภาพจากพจนานุกรม (ที่รวบรวมโดย Allport and O'berst) หรือในหนังสือจิตวิทยาและจิตเวช แบบสำรวจนี้ใช้สำหรับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป เพื่อใช้คัดเลือกบุคคลเข้าประกอบอาชีพต่างๆ แบบสำรวจนี้วัดองค์ประกอบ 16 ด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบ A คือ สำรวม ชอบออกสังคม (Reserved vs. Outgoing)
 2. องค์ประกอบ B คือ สติปัญญา (Intelligent)
 3. องค์ประกอบ C คือ อารมณ์อ่อนไหว อารมณ์มั่นคง (Affected Feeling vs. Emotionally Stable)
 4. องค์ประกอบ E คือ ถ่อมตน ถือตนเป็นใหญ่ (Humble vs. Assertive)
 5. องค์ประกอบ F คือ ถี่ถ้วน ทำตามสบาย (Sober vs. Happy - go - Lucky)
 6. องค์ประกอบ G คือ ไม่ทำตามกฎ ซื่อตรงต่อหน้าที่ (Expedient vs. Conscientious)
 7. องค์ประกอบ H คือ ขี้อาย กล้าสังคม (Shy vs. Venturesome)
 8. องค์ประกอบ I คือ จิตใจกล้าแข็ง จิตใจอ่อนแอ (Tough - minded vs. Tender - minded)
 9. องค์ประกอบ L คือ ไว้วางใจคน ระแวง (Trusting vs. Suspicious)
 10. องค์ประกอบ M คือ ทำตามความเป็นจริง เพื่อฝัน (Practical vs. Imaginative)
 11. องค์ประกอบ N คือ ตรงไปตรงมา มีเล่ห์เหลี่ยม (Forthright vs. Shrewd)
 12. องค์ประกอบ O คือ ประสาทมั่นคง หวาดกลัว (Placid vs. Apprehensive)
 13. องค์ประกอบ Q1 คือ อนุรักษ์นิยม ชอบทดลอง (Conservative vs. Experimenting)
 14. องค์ประกอบ Q2 คือ อาศัยกลุ่ม พึ่งตนเอง (Group - dependent vs. Self - sufficient)
 15. องค์ประกอบ Q3 คือ ไม่มีวินัย ควบคุมตนเอง (Undisciplined Self - conflict vs. Controlled)
 16. องค์ประกอบ Q4 คือ ผ่อนคลาย เคร่งเครียด (Relaxed vs. Tense)
- แบบสำรวจนี้มีค่าความเที่ยงแบบแบ่งครึ่ง ประมาณ 0.80

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบวัดบุคลิกภาพในประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดบุคลิกภาพมีผู้วิจัยสร้างและพัฒนาออกมาในหลายรูปแบบ ดังเช่น ชมภู พิงธรรม (2526) ได้สร้างแบบวัดบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำ ซึ่งแบบวัดนี้แบ่งออกเป็น 8 ฉบับ คือ

1. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. ความยุติธรรม
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ความรับผิดชอบ
5. ความเห็นอกเห็นใจ
6. ความรอบคอบ
7. ความใจกว้าง
8. ความมีวินัยในตนเอง

ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบข้อความให้นักเรียนตอบว่า " ใช่ " หรือ " ไม่ใช่ " แบบวัดทั้ง 8 ฉบับ นี้ นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 380 คน แล้วคำนวณค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยงแต่ละฉบับเรียงตามลำดับ ดังนี้ 0.4893 , 0.8483 , 0.6919 , 0.6575 , 0.8259 , 0.7835 , 0.7298 , 0.7040 ทั้งฉบับเป็น 0.8245 โดยวิธีแบ่งครึ่งได้ค่าความเที่ยงแต่ละฉบับเป็น 0.8095 , 0.9071 , 0.8826 , 0.8683 , 0.9189 , 0.8571 , 0.9583 , 0.8624 ทั้งฉบับเป็น 0.9362 ความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดแต่ละฉบับตรวจสอบโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้จัก (Known - Group Technique) พบว่ามีความตรงเชิงโครงสร้างสูงทุกฉบับ

ปี พ.ศ. 2528 ลันติ สุขทรัพย์ (2528) ได้สร้างแบบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวัดลักษณะนิสัยของบุคคลที่เกิดจากลักษณะ 3 ประการคือ การเคารพซึ่งกันและกัน การแบ่งปันกัน การร่วมมือและประสานงานกัน และ การมีความเชื่อมั่นในวิธีแห่งปัญญา โดยใช้แบบวัดสองชนิดคือ ชนิดข้อความให้เลือกว่า " ใช่ " หรือ " ไม่ใช่ " มี 60 ข้อ และชนิดสถานการณ์ที่มี 4 ตัวเลือก มี 60 ข้อ นำแบบวัดไปวัดกลุ่มตัวอย่าง 431 คน แล้วคำนวณค่าความเที่ยง ชนิดข้อความได้ค่าความเที่ยง 0.824

ชนิดสถานการณ์ได้ค่าความเที่ยง 0.902 ความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดหาโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จัก ต่อมา ปรีชา อรุณสวัสดิ์ (2531) ได้สร้างแบบวัดบุคลิกภาพความเป็นชายและหญิงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ ใช้วัดลักษณะความเป็นชาย และ ลักษณะความเป็นหญิง ลักษณะของแบบวัดเป็นสถานการณ์ที่สมมุติที่ประสบในชีวิตประจำวัน ในหนึ่งฉบับจะวัดคุณลักษณะ 3 ด้าน ๆ ละ 16 ข้อ รวมฉบับละ 48 ข้อ ลักษณะการตอบให้ผู้ตอบประเมินตนเองลงในมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ที่แบ่งออกเป็น 7 ระดับ ค่าความเที่ยงของแบบวัด พบว่า แบบวัดบุคลิกภาพความเป็นชายมีค่าความเที่ยง 0.737 แบบวัดบุคลิกภาพความเป็นหญิงมีค่าความเที่ยง 0.739 ความตรงเชิงโครงสร้างหาโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จัก ความตรงตามสภาพคำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบแบบวัดกับคะแนนจากการสังเกตของครูประจำชั้นและเพื่อนร่วมชั้น พบว่า แบบวัดบุคลิกภาพความเป็นชายมีค่าความตรงตามสภาพ 0.589 และ แบบวัดบุคลิกภาพความเป็นหญิงมีค่าความตรงตามสภาพ 0.421

วิวรรณ สุจริต (2532) ได้สร้างแบบวัดบุคลิกภาพความเป็นแพทย์ของนักศึกษาแพทย์ ใช้วัดคุณลักษณะความเป็นแพทย์ 6 ด้าน คือ

1. ความรับผิดชอบ
2. ความคิดริเริ่ม
3. ความเห็นอกเห็นใจ
4. ความเชื่อมั่นในตนเอง
5. ความซื่อสัตย์
6. ความเป็นผู้นำ

ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบสถานการณ์ที่มีตัวเลือก 3 ตัวเลือก การตรวจให้คะแนนแต่ละข้อเป็น 0,1 แบบวัดทั้ง 6 ฉบับได้นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 336 คน แล้วคำนวณค่าความเที่ยงในแต่ละด้านเรียงตามลำดับดังนี้ 0.859, 0.784 , 0.755 , 0.789 , 0.868 และ 0.857 และทั้งฉบับ 0.929 ความตรงเชิงโครงสร้างหาโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จัก

จากการศึกษาในการสร้างแบบวัดทางด้านจริยธรรม พบว่าแบบวัดฉบับหนึ่งจะวัด
คุณลักษณะด้านจริยธรรมเพียงด้านเดียว ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดว่าน่าจะสร้างแบบวัดที่สามารถ
วัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมได้หลายด้านเพื่อที่จะได้ประหยัดเวลาและสะดวกต่อการนำไปใช้ ดังนั้น
ผู้วิจัยจึงคิดสร้างแบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมห้าด้านสำคัญที่ควรปลูกฝัง ให้แก่ผู้เรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง
และความรับผิดชอบ

รูปแบบของแบบวัดผู้วิจัยได้ประยุกต์รูปแบบของกอร์ดอน แล้วเพิ่มส่วนที่เป็นสถานการณ์
ให้ผู้ถูกสอบได้อ่านแล้วจึงตัดสินใจเลือกคำตอบ การเลือกคำตอบแทนที่จะให้เลือก " มากที่สุด "
และ " น้อยที่สุด " ให้ผู้ถูกสอบจัดอันดับพฤติกรรมที่ตรงกับตัวผู้ถูกสอบมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด
ผู้วิจัยมีความคิดว่าการรูปแบบของแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นน่าจะเหมาะสมกับเวลา จำนวนนักเรียน และ
ผลของการวัดน่าเชื่อถือได้